

KUSTBON

Veckotidning för svenskarna i Estland.

Fjärde ärg. No 19.	Prenumerationspris. 1 månad Mr. 12:— I Sverige: 1 månad Kr. 0: 75 I Finland: 1 månad Fmk. 1: 50	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddaregaten 3, Reval.	Annonspris. 2 mk. pr mm. I Sverige: 10 öre pr. mm. I Finland: 30 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	15 juni. 1921.

H. H. Herr Ärkebiskopen

N. Söderbloms besök i Reval.

Sveriges Ärkebiskop, som invigt Estlands förste biskop Kukk i sitt ämbete söndagen den 5 juni, har med sitt besök i Reval riktat allas uppmärksamhet på sig. Tidningarna skrevo långa artiklar och folk samlades i massor till invigningen. Redan mottagandet i hamnen onsdagen den 1 juni vittnar om, att esterna aktade sin höge gäst. Bildningsminister Bauer höll i regeringens namn ett kort hälsningstal på estniska, däri som så ofta erinrades om den "sköna svenska tiden", som esterna minnas med tacksamhet. H. H. Ärkebiskopen svarade i ett längre intressant tal på tyska. Det var kärt för honom att få komma till Reval, där så mycket av svensk kultur och svenska minnes bevarats. Tillsammans med Ärkebiskopen reste den för oss alla välkände kyrkoherde Froste. Slottet i Katrinenthal hade iordningställt för de höga gästerna. Från båten bar det alltså av i biler till nämnda slott. Följande dag var det meningen att H. H. skulle avlägga ett besök på Nuckö och Ormsö, men som H. H. var mycket illamående ett par dagar kunde färden till de svenska orterna icke företagas. Kyrkoherde Froste reste i stället tillsammans med prosten Linderstam till Birkas folkhögskola, varvid även kyrkoherde F. predikade i Nuckö kyrka.

Biskop Jakob Kukk's invigning.

Söndagmorgon kl. 11-tiden samlades biskopar, präster och inbjudna, förutom så mycket publik som rymdes, i Johanneskyrkan. Prosten A. Mohrfeldt höll ett kort hälsningstal till H. H. Ärkebiskopen, Biskopen Gommerus från Finland och Lettlands konsistoriepresident Maldon. Under orgelbrus tågades till Karlskyrkan, där själva invigningen försiggick. Folket hade samlats i massor och kyrkan var proppfull. I spetsen går Sveriges Ärkebiskop och Finlands Biskop samt mittemellan dem biskop Kukk. I Karlskyrkan hålles altartjänsten av prof. Rahamägi och predikan av biskop Kukk över ämnet Matt. 13:28, liknelsen om den förborgade skatten. Efter predikan samlades de andlige och konsistorierepresentanterna i sakkristian, varifrån ett nytt tåg sattes i rörelse ut från andra dörren genom äreporten på nytt in i kyrkan. Kyrkoherde Froste bär biskopens stav och bredvid honom går pastor Sommer med hans mantel. Efter dem går biskop Kukk i sin vita "alba" och sedan Ärkebiskopen och Finlands Biskop, åtföljda av 12 assistenter jämte konsistoriets vice president Dr. Ackel och sekreterare Bodisco. Ärkebiskopen och kyrkoherde Froste även som pastor Sommer äro iförda mässkrudar.

Sveriges Ärkebiskop och Finlands Biskop med prof. Raha-

mägi och kyrkoh. Froste på ena och pastor Sommer på andra sidan ställa sig för altaret. Biskop Kukk mittemellan konsist. presid. Dr. Ackel och sekret. Bodisco samt assistenterna bli utanför vid altarringen.

H. H. Ärkebiskopen håller ett mycket intressant tal på tyska, erinrar om Revals förre biskopar Johann Geldern, Agrikola och Ihering, huru den förstnämnde råkat i konflikt med adeln för att han strävat för att förbättra ställningen för bondbefolkningen, huru man under svenska tiden fordrade, att estniska språket skulle komma till sin fulla rätt i kyrkan. Här äro åter församlade Sveriges, Finlands, Estlands och Lettlands kyrkorepresentanter såsom fordom, då dessa folk utgjorde en enda stat, nu icke mer förenade i politiskt hänseende men väl i kyrkligt.

Våra estniska tidningar lovprisa Ärkebiskopens tal, som var innehållsrikt och i allt ändamålsenligt samt framsagt på ett medryckande sätt. Kärt var det för esterna, att H. H. efter talet förrättade själva ceremonin med bönen på estniska och uttalet på estniska var obegripligt bra. Efter Ärkebiskopen talade Biskop Gommerus på estniska.

Därpå uppläste konsistoriets v. president vänd mot folket akten angående biskopens stadfäsning i ämbetet, varpå sekreteraren överlämnade akten till Ärkebi-

skopen. Assistenterna läsa sina bibelspråk, biskop Kukk får svara på 4 frågor och läsa trosbekännelsen. Ärkebisken kommer fram till herr Kukk och lämnar honom den skriftliga akten, tar korset av sin hals och hänger det på vår biskop. Assistenterna kläda manteln på biskopen, varpå man lämnar honom biskopsstolen. Alla andliga samlas omkring biskop Kukk, fatta med ena handen i hans stav och läsa "Fader vår". Ärkebisken läser välsignelsen på svenska, Biskop Gommerus på estniska. Så komma Ärkebisken och Finlands Biskop och föra den nyinvidde biskopen i sakristian. Biskopen och prästerna erhålla nattvard och därefter träder biskop Kukk för altaret och läser välsignelsen för församlingen.

Festmåltid i vita salen i Estonia.

På söndagskvällen kl. 9 hade på grund av biskopsinvigningen festmåltid anordnats på vita salen. Närvarande voro förutom de höga gästerna, grannländernas diplomater, bildningsministern samt många kyrkliga och andra representanter.

Konsistoriets v. president höll hälsningstalet, minister Bauer talade i regeringens namn. Ärkebisken tackade i ett längre anförande gå tyska språket för all gästvänlighet, berömde esternas goda egenskaper, deras planfasthet, uthållighet och arbetsamhet, vilket ger de bästa förhoppningarna för det unga Estland. Ärkebisken låg dock varmast om hjärtat de kristna församlingarnas förenande till en kyrka. Även Finlands Biskop och många andra höllo tal, bl. a. uttryckte även prosten Linderstam på estniska från estlandssvenskarnas sida sin aktning för biskop Kukk.

H. H. Herr Ärkebisken bland estlandssvenskarna.

På söndagskvällen kl. 6 predikade Ärkebisken i Revels

svenska kyrka över ämnet "Fader vår." Kyrkan var alldeles fullsatt. Kyrkoherde Froste och svenska kyrkokören sjöngo.

På måndagskvällen predikade Biskop Gommerus på finsk i vår kyrka. Ärkebisken och de båda andra biskoparna, kyrkh. Froste o. Linderstam, riksdagsmannen Pöhl, medlemmar ur kyrkorådet och svenska sangkören fotograferades på ett gruppkort i kyrkan. — På tisdagskvällen höll kyrkoherde Froste ungdomsgudstjänst i svenska kyrkan. Alla gånger sjöngo kyrkoherde Froste och svenska kören.

Måndagskvällen inbjödo Revelssvenskarna H. H. och Finlands Biskop samt kyrkoherde Froste till supé på Estonia. Vid det gemensamma bordet hade samlats 36 personer, Riksdagsmannen H. Pöhl hälsade i ett varmt anförande gästerna välkomna. Ärkebisken tackade, kände varmt för estlandssvenskarna. Modersmålet förenade oss och det var dock kärast att få vara bland stamförvanter i en liten sluten krets, där allt är så familjärt. Kyrkoherde Froste talade för svenskheten. Prosten Linderstam för Finland. Biskop Gommerus tackade och kände sig rörd av att få vara med i en sådan syskonkrets, där så många vackra ord talades för svenskheten. Han kände sig som hemma fast han till nationaliteten var finne och uttalade till slut ett leve för Nordens enhet. Folksekreterade N. Blees talade om folkhögskolan och folkbildningen, som borde höjas så att estlandssvenskarna i kulturellt hänseende bleve åtminstone jämnstarka med esterna för att icke gå under. Sedan vi nu fått folkhögskolan till stånd är närmaste planen ett svenskt gymnasium. Det vore räddningen för att vi kulturellt skulle kunna hålla jämna steg med andra nationer i landet.

Många fosterländska sånger sjöngos och leverop utbragtes.

Den vällyckade festen slutades kl. $\frac{1}{2}$ 1 på natten.

Vår ungdom.

Av H. P.

Att våra folkskolor varit och ännu äro mycket bristfälliga, detta hava vi sagt flera gånger. Ävenså är det lätt begripligt vilka kunskaper sådana elever kunna hava, som 3 korta vintrar (allt som allt omkring 65 veckor) gått i en folkskola, där alla ämnen utom religion och litet modersmål undervisats på ett främmande språk — ryska.

Så har här varit fallet. Sådan var den estlandssvenska ungdomens skoluppföstran. Ryska hann eleven ej lära, svenska fick den ej lära sig, och så kom man ut i livet ytterst klen utrustad med bokliga kunskaper.

Under de 4 sista åren har undervisningen skett på modersmålet med förlängd skoltid, som ännu allt fortfarande förlänges, men det kan ej hjälpa dem, som redan hunnit ur skolåldern.

Söndagsskolan, som flitigt hållits på en del orter trots de maktägande myndigheternas förbud under ryska tiden har nog hjälpt rätt mycket i läsning och kristendomskunskap, men den har ej varit allmän och har ej kunnat nå en stor del av barnen.

En ungdom med sådan förberedelse för livets kamp kan mycket lätt falla byte för de många faror som överallt omgiva den.

Att krigstiden håller på att fördräva goda seder därpå hava vi många sorgliga exempel. Icke blott de av våra unga, som varit vid fronten och förövrigt deltagit i krigstjänsten, hava varit utsatta för dåliga inflytelser utan så många dåliga vanor hava även trängt sig över hemmets tröskel från andra håll, ty vi böra ihågkomma att redan vid krigets utbrott 1914 de ryska soldaterna och matroserna fingo nedslå sina

läger i våra bygder, ofta även inkvarterades i hemmen, vilket naturligtvis haft sina dåliga följder — moraliska och sociala.

Att vår ungdom i sina vanor och seder blivit försämrade, kan icke förtigas. Men skulden är icke ensam ungdomens utan förhållanden, tidsandans och deras, som borde leda och lära densamma. Jag menar här de ledande i samhället: de andliga och världsliga. Rädda ungdomen, förbättra dess vanor, höj den, saml den till ädla värv!

Organisera vår ungdom i kampen för det rätta, sanna och ädla.

Vår folkhögskola i Birkas arbetar systematiskt och för full maskin men kan naturligtvis ej nå alla och göra allt.

Alla rättänkande män och kvinnor, som hava intresse för vårt folks framtida lycka och kärlek till Gud och nästan, måste hjälpa till. Alla unga måste mobiliseras, d. v. s. mangrannt samlas kring ett svenskt ungdomsförbund. Arbetsprogrammet borde i huvudsak bli detsamma som K. F. U. M. och K. F. U. K. (Kristliga föreningen för unge män och unga kvinnor).

På Vormsö existerar sedan flera år en ungdomsförening, men den har hittills blott kunnat nå en ringa del av vår ungdom.

All respekt för det andiga! Men allt på sin plats. Ungdomslivet har sina behov som man ej får åsidosätta och som man skall rätt förstå att beakta och leda.

När det gäller att utveckla och odla den andliga sidan av uppfostran, får den kroppsliga ej försummas.

Vem gör sammanledes? Gack du!

Stod det i Kustbon, att rummen på Birkas äro lika tomma nu som de voro i höstas när vi började?

Ja, så stod det, och det var sant. Men vi ha två stora vindsloft, och att de inte stoda lika tomma som förut, det upptäcktes i kväll.

Det var inte alldeles obekant för våra elever, att vi tänker bygga om loften till elevrum en gång. Var det kanske det som hade kommit fyra — fem av dem att där ställa kvar sina sängar för efterkommandes behov? Ja, och så var det den vackra blygsamheten, som inte lät skolans högra hand veta vad den vänstra gjorde.

Men tack i alla fall!

Mera av den omtänksamheten behöva vi. Låt inte blygsamheten avhålla någon hand från att giva! Giv gärna med båda händerna. Det finns ännu tomrum på Birkas.

Birkas en månad efter den 30 april 1921.

Sångarfärd till Nargö.

Söndagen den 12 juni anordnades fest på Nargö. Svenska sångföreningen och en skara ungdomar från Reval reste den 11 på kvällen dit ut med motorbåt. Söndagmorgon kl. 11 sjöng kören under herr Hackers ledning några andliga sånger vid skolhuset, dit en skara åhörare hade samlats. Själva festen började kl. 3 e. m. Revals svenska kör sjöng under herr Hackers ledning några nummer, så följde lustspelet "Ludvens vattenskräck" i två akter och deklamation av hr Hallin. Dessutom sjöng en estnisk manskör med hr Hacker i spetsen och spelade en orkester. — Det hotade bli regnvänder hela dagen, men under tiden festen pågick, var det vackert väder.

Festen försiggick ute i det fria och hade lockat dit en stor skara publik, som kände sig mycket belåten över den i allo vällyckade festen.

Sedan det egentliga programmet var slut utauktionerades

syföreningsarbeten. Den rena vinsten av festen torde vara omkr. 10.000 emk., som tillfaller Nargö skola.

Ormsö.

Skolslytelsen i Hapsal har meddelat, att från och med 1 augusti minskas lärareantalet i härvarande estniska skola från 3 till 2 och Kärrslätt skolas parallellklasser i Förby indragas. Beslutet beträffande Förby är en skriande orättvisa. Till denna skolrets höra byarna Förby-Bussby-Bynäs med närmare 50 skolpliktiga barn. Skolan inrättades i höstas i Förby bönehus och arbetade detta skolår med två avdelningar. Dessa byars barn hava förr i många år varit utan skolundervisning.

Närmaste skolorna i Hullo och Kärrslätt kunna ej mottaga barn utifrån rymma nätt och jämt sina egna barn. Detta skolstyrelsens beslut innebär, att närmare 50 barn bli va utan skolundervisning. Våra svenska målsmän, Ormsö kommun men först och främst Förbyborna själva borde göra allt för att få detta orättvisa beslut förändrat.

Joel N--n.

Hushållskurs.

Unga flickor över 17 år uppmanas härmed att deltaga i sommarkurserna för flickor på Birkas från den 4 juli. Skolans förra elever, som vilja genomgå en hushållskurs, som kommer att vara till stor nytta för dem, äro synnerligen välkomma. Omkr. 15 flickor kunna mottagas. Anmäl Er i tid på Birkas!

Rikskolrådet sammanträder.

I går sammanträdde riksskolrådet under Bildningsminister H. Bauers ordförandeskap.

Bland andra frågor behandlades det av Bildningsministeriet utar-

betade projektet angående landets läroverk, som med några mindre förändringar i huvudsak antogs, I dag fortsätts förändringarna. Frågan om vilka främmande språk borde stå främst, föranledde en häftig diskussion. Flertalet synas önska tyska och engelska språket på första platserna. Även religionsfrågan föranledde en livlig diskussion. Med 18 röster mot 16 beslöts, att religionsundervisningen skulle bli en valfri sak för såväl skola som lärare och elever.

Kyrkodagen i Reval.

I går öppnades estniska Evlutterska kyrkans tredje kyrkodag. Till kyrkodagen hade infunnit sig 222 representanter: 121 församlingsmedlemmar, 63 präster och 38 klockare.

Biskopen öppnar med bön, varpå prosten Mohrfeldt får ordet och gratulerar i konsistoriets, prostiens och synodens namn Estlands förste biskop.

Efter valen av ledningen för förhandlingarna uppläser biskop Kukkk en redogörelse över den Ev.-lutterska kyrkan i Estland. Av redogörelsen framgår, att medlemsantalet i de Lutterska församlingarna förra året utgjorde 902.894, under samma tid ha fötts 13.208 barn och dött 20.318 personer.

Utlandet.

Oberschlesien.

Ententemakterna ha beslutat ta Oberschlesiens fråga på allvar. Det har nämligen utbrutit krig mellan Tyskland och Polen för Oberschlesiens skull. Nu fordrar ententen, att såväl Polen som Tyskland skola draga sina härar tillbaka. Större engelska och italienska undsättningstrupper äro på väg till Oberschlesien.

Lettland.

I vårt grannland Lettland har det varit regeringskris, som nu

tycks vara över. Nye premiärministern Meierovits underhandlar med parlamentets partier angående utarbetande av en ny politisk koalitions plattform.

Regeringskrisen i Österrike.

Angående regeringskrisen i Österrike meddelas, att den fortfar.

Den ukrainska bonderesningen mot sovjet har tagit stort omfång. Engligt officiellt meddelande operera nu icke mindre än 29 grupper mot sovjet i olika delar av Ukraina. De bolsjevikiska städerna avskäras från livsmedel för att på så vis tvingas till kapitulation. Bönderna mottaga icke mera sovjetpengar som betalning.

Rättelse.

I föreg. nr. har i artikeln Från folkhögskolan om folkhögskolans elevförbund ett tryckfel insmugit sig. Elevförbundets ordförande kallas där för Anders Bäckmann, bör vara J. Hamberg, Förby, Ormsö.

Schwedische Briefmarkenhandlung

(Innehavare Wilhelm Liljencrantz)

Institutgat. 3.

Köper och säljer frimärken av
alla slag.

Specialitet:

baltiska och ryska märken.

Gynna

Svenska Frimärksaffären.

Ung bildad herre

önskar genom

Korrespondens

stifta bekantskap med bildad svenskatalande Estländsk fröken i åldern 18—24 år.

Svar (icke anonymt) till märket "1 juni 1921" nik. post. rest. Helsingfors Finland.

Annonsera i Kustbon!

Glöm ej att alltid annonsera i Kustbon. Det är det enklaste sättet att göra en sak, som Ni vill att alla skola veta, bekant för medmänskorna både i Svenska Estland och i utlandet.